

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Kainuun hallintokokeilusta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Kainuun hallintokokeilusta annettua lakia. Kainuun maakuntavaltuustoa ja sen vaaleja koskevia säännöksiä muutettaisiin niin, että maakuntavaltuutettujen määrä määräytyisi kuntalain säännöksiä mukaisesti, maakuntavaaleissa luovuttaisiin kuntakohtaisista kiintiöistä ja vaalit käytäisiin koko kokeilualueella yhtenä vaalipiirinä kunnallisvaalien säännöksiä soveltuvin osin noudattaen. Ennakkoonääntämisosoikeus laajenisi koskemaan kaikkia kotimaassa olevia ennakkoonääntämispaikkoja. Vaalitavan muutoksen yhteydessä ehdotetaan

lakiin lisättäväksi säännös maakuntahallinnon rahoituksen perusteista ja maakuntahallinnolle asetettaisiin velvoite suunnitella mahdollisen alijäämän kattamiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Vaalan kunnan osallistumista maakuntahallintoon koskevat ja maakuntavaltuuston toimivaltaa Kainuun kehittämisrahan hallinnoinnissa koskevat säännökset saatettaisiin ajan tasalle.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	3
1. Johdanto	3
2. Nykytila.....	3
2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
2.2. Nykytilan arviointi.....	4
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	5
4. Esityksen vaikutukset.....	6
4.1. Taloudelliset vaikutukset.....	6
4.2. Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	6
5. Asian valmistelu	7
5.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto	7
5.2. Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	7
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	8
1. Lakiehdotuksen perustelut.....	8
2. Voimaantulo	10
3. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys.....	10
LAKIEHDOTUS.....	12
Kainuun hallintokokeilusta annetun lain muuttamisesta	12
LIITE	15
RINNAKKAISTEKSTIT	15
Kainuun hallintokokeilusta annetun lain muuttamisesta	15

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Kainuun hallintokokeilu on alkanut vuoden 2005 alussa ja ensimmäiset maakuntavaalit käytiin lokakuussa 2004 kunnallisvaalien yhteydessä. Ensimmäiset käytännön kokemukset maakuntahallinnon toiminnasta on saatu ja kokeilun seurantaryhmä on antanut ensimmäisen väliraporttinsa.

Kainuun maakuntahallinnon toteutunut rakenne on luotu perussopimuksella, jossa maakunnan tehtäviä on sosiaali- ja terveydenhuollossa laajennettu. Perussopimuksella on myös järjestetty maakunnan ja sen jäsenkuntien välinen taloudellinen suhde. Maakuntahallinto on organisoitu yhdeksi kuntayhtymäksi.

Kainuun hallintokokeilusta annetun lain (hallintokokeilulaki) (343/2003) muutostarpeet ovat syntyneet osin muiden hallintorakenteiden muutoksista. Vaalan kunta on siirtynyt Pohjois-Pohjanmaan erityishuoltopiiriin Kainuun erityishuoltopiiristä, eikä sen osallistuminen näihin tehtäviin Kainuun maakuntahallinnossa ole enää tarpeen. Kainuun kehittämisrahaa koskevat hallinnonaloikohtaiset säännökset ovat muuttuneet joiltain osin ja tämän vuoksi on tarpeen saattaa hallintokokeilulain 10 §:n viittaukset ajan tasalle.

Ensimmäisistä maakuntavaaleista saadut kokemukset ovat osoittaneet, että kuntakohtaisiin kiintiöihin perustuvassa vaalijärjestelmässä on vakavia puutteita. Järjestelmä monimutkaisuudessaan vaikeuttaa kansalaisten osallistumista hallintoon, eikä se kuitenkaan tyydyttävästi takaa pienten kuntien edustusta maakuntavaltuustossa.

2. Nykytila

2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Hallintokokeilulain 8 §:ssä säädetään muun muassa maakuntavaltuutettujen lukumäärästä ja Vaalan kunnan osallistumisesta maakuntavaltuustoon. Säännöksen mukaan maakuntavaltuutettuja on 39 ja Vaalan kunta lähettää kaksi edustajaa valtuustoon. Vaalan edustajat osallistuvat valtuuston työskentelyyn vain

laissa säädetyissä tehtävissä.

Valtuutettujen määrää koskeva säännös liittyy maakuntavaltuuston vaaleja koskeviin säännöksiin. Maakuntavaaleissa sovelletaan muista vaaleista voimakkaasti poikkeavia säännöksiä. Maakuntavaltuuston ehdokkaat asetetaan ja valitaan kunnittain, mutta äänet lasketaan koko kokeilualueella ja äänestäjä voi äänestää ketä hyvänsä kokeilualueella asetettua ehdokasta kuntarajoista huolimatta. Kunkin kunnan paikkaluku maakuntavaltuustossa määrätään ennen vaaleja väestön suhteessa, mutta jokaiseen kuntaan tulee vähintään yksi paikka.

Vaalien suhteellisuuden ja kuntakohtaisten valtuustopaikkojen yhteensovittaminen vaatii, että puolueiden ja yhteislistojen viimeisiä paikkoja on mahdollista siirtää kunnasta toiseen. Varavaltuutettu määrätään samasta kunnasta kuin esteelliseksi tullut valtuutettu, mikä saattaa pienten kuntien ja ryhmien kohdalla aiheuttaa ongelmia.

Vaalit on toimitettu yhden kerran ja käytännön kokemuksia on kirjattu sisäasiainministeriössä toimivan kokeilun seurantaryhmän väliraporttiin. Arvontoihin paikkojen jakamisessa ei jouduttu turvautumaan. Vaalien toteuttaminen aiheutti osin kaksinkertaista työtä, kun ehdokasasettelun tehtäviä hoidettiin kunnissa ja maakuntavaalien keskusvaalilautakunnassa. Kuntakohtainen ehdokasasettelu saattaa vaikeuttaa pienryhmien ehdokasasettelua. Ennakoäänestysmahdollisuuden rajautuminen ainoastaan kokeilualueen ennakoäänestyspaikkoihin herätti tyytymättömyyttä ja joissain tapauksissa se on estänyt äänestämisen maakuntavaaleissa.

Paikkojen jakaminen kuntiin toi esiin vaalisäännöksiin liittyviä ongelmia. Suomusalmelta ja Kuhmosta jouduttiin siirtämään Vasemmistoliiton paikat Puolangalle ja Vuolijoelle. Vuolijoen kunnasta on väestömäärän perusteella vain yksi maakuntavaltuutettu. Paikkojen siirtämisen seurauksena tuo ainut paikka on Vasemmistoliiton valtuutetulla, mutta Vuolijoella Vasemmistoliitto sai ainoastaan 12,4 % äänistä Suomen Keskustan saadessa 48,3 %. Vuolijoen edustus maakuntavaltuustossa on ongelmallinen kuntalaisten kannalta ja poliittisesti.

Käydyissä vaaleissa valituksi tulleiden ehdokkaiden saamat äänet vaihtelivat 51-1593 äänen välillä. Ilman kuntakohtaisia kiintiöitä ne olisivat vaihdelleet 110-1593 äänen välillä. Varajäsenten osalta vastaavat vaihteluvälit ovat 12-287 ja 68-206 Vaalisäännöksiin liittyvä edustuksellisuuden ongelma, kun samassa poliittisessa ryhmässä tulee maakuntavaltuustoon valituksi pienemmällä äänimäärällä kuin listalta jää ehdokkaita valitsematta. Käydyissä vaaleissa ongelma koski erityisesti Suomen Keskustan ehdokkaita. Myös varavaltuutetuksi voi päästä sovelletuilla säännöksillä erittäin pienellä äänimäärällä.

Kuntien ja maakuntahallinnon taloudelliset suhteet liittyvät läheisesti myös maakuntavaalijärjestelmään kunnallisen itsehallinnon kautta. Hallintokokeilulaissa ei ole säännöksiä rahoituksen määräytymisperusteista. Rahoitus on järjestetty kuntien välisessä perussopimuksessa.

Kuntien maksuosuudet maakuntahallinnolle määritellään prosenttiosuutena (59,9 %) kuntiin kertyvästä laskennallisesta verorahoituksesta. Laskennallinen verorahoitus sisältää verotulot (kunnallisverot, yhteisöverot ja kiinteistöverot), yleisen valtionosuuden, sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuden ja verotuloihin perustuvan valtionosuuksien takauksen.

Kainuun maakunnan toimintojen rahoituksessa sovelletaan neljän vuoden siirtymäsäännöstä siten, että vasta vuoden 2009 alusta lähtien sovelletaan täysimääräisesti rahoitusmallia.

Kainuun maakuntahallintoa eivät koske kuntalain (365/1995) alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevat säännökset. Syynä on hallintokokeilulain 41 §, jossa säädetään kuntalain soveltamisesta. Maakuntahallinto rinnastuu pykälässä kuntayhtymään, jota alijäämän kattamisvelvoite ei koske.

2.2. Nykytilan arviointi

Maakuntavaltuutettujen määrä, vaalijärjestelmä ja rahoitusjärjestely kuntien ja maakuntahallinnon välillä muodostavat kokonaisuuden.

Maakuntavaltuutettuja on tällä hetkellä huomattavasti vähemmän kuin samankokoisessa kunnassa on valtuutettuja. Maakunnan tehtävät ovat erittäin laaja ja merkittävä osa

kunnan tehtävistä ja tehtävien perusteella maakuntavaltuutettuja voisi olla nykyistä suurempi määrä. Osaltaan maakuntavaltuutettujen pienemmästä määrästä syntyy vaalijärjestelmään vaatimus jokaisen kokeilualueen kunnan edustuksen turvaamisesta. Jos maakuntavaltuutettuja olisi kuntalain säännösten mukaiset viisikymmentyhdeksän, olisi riski jonkin kunnan jäämisestä ilman valtuutettua selvästi nykyistä pienempi.

Ehdokasasettelu ja maakuntavaltuustopaikkojen kuntakohtainen täyttäminen heikentävät vaalien ymmärrettävyyttä ja lopputuloksen suhdetta annettuihin ääniin. Kun saman poliittisen ryhmän ehdokkaista vähemmän ääniä saaneita tulee valituksi kotikunnan perusteella, estyy äänestäjien ilmaiseman tahdon toteutuminen. Ongelman suuruutta kuvaa, että maakuntavaaleissa kuudenneksitoista eniten ääniä saanut Suomen Keskustan ehdokas jäi valitsematta 286 äänellä ja viimeinen valituksi tullut keskustan ehdokas sai 166 ääntä.

Vaalijärjestelmän yleinen monimutkaisuus on ongelma. Jos äänestäjien on vaikeaa ymmärtää, miten heidän äänensä vaikuttaa vaalien tulokseen, heikkenee äänestysmotivaatio ja maakuntavaltuuston legitimitetti. Kun myös poliittisten toimijoiden on vaikeaa ymmärtää järjestelmää, menettää maakuntahallinto osan kansanvaltaisesta pohjastaan.

Vaalijärjestelmän puutteet ovat niin mittavat, että kuntakohtaisesta edustuksesta saattava hyöty on pienempi kuin sen haitat. Tähän vaikuttaa sekin, että ainoassa tapauksessa, jossa säädökset turvasivat kunnasta tulevan edustuksen, edustus on poliittisesti ristiriidassa kunnassa annettujen äänien kanssa. Myös ennakoäänestysmahdollisuuden tiukka rajaaminen kokeilualan ennakoäänestyspaikkoihin on heikentänyt osallistumista vaaleihin.

Kuntakohtaisen edustuksen yksi merkittävä perustelu on ollut, että maakuntavaltuustolla on mahdollisuus aiheuttaa päätöksillään kunnille kustannuksia, mikä vaatii kuntakohtaisen edustuksen maakuntavaltuustoon. Hallintokokeilulaissa ei ole säännöksiä kunnilta maakuntaan tulevan rahoituksen perusteista. Maakunnan perussopimuksessa määritelty rahoitusjärjestelmä asettaa maakunnalle taloudelliset rajat, joita se ei voi omilla päätöksillään ylittää. Näin taloudelliset suhteet eivät

välttämättä vaadi kuntakohtaista edustusta maakuntavaltuustoon.

Vaalijärjestelmän perustana olevan rahoitusjärjestelmän tulisi perustua lakiin, jotta sen pysyvyys olisi yhteydessä vaalisäännösten pysyvyyteen. Rahoitusjärjestelmä sisällöllisesti antaa mahdollisuuden vaalijärjestelmän muuttamiseen, mutta sen perusta ei ole lainsäädännössä. Tämän vuoksi olisi syytä ottaa lakiin säännös maakuntahallinnon ja kokeilualueen kuntien rahoitusjärjestelyn perusteista ja näin vahvistaa jo perussopimuksessa hyväksytyjen periaatteiden jatkuvuus.

Kainuun maakuntahallinto ei ole laajuudeltaan, päätöksentekoko- eikä rahoitusjärjestelyiltään tavanomainen kuntayhtymä. Rahoitusjärjestely asettaa maakunnalle taloudelliset rajat, joihin sen on kyettävä sopeuttamaan toimintansa. Monilta osin maakuntahallinto muistuttaa enemmän kuntaa kuin tavanomaista kuntayhtymää. Periaatteessa on mahdollista, että maakuntahallintoon voi syntyä alijäämää. Tällaisessa tilanteessa olisi tärkeää, että alijäämän kattamiseen olisi selkeä lainsäädännöstä johtuva velvollisuus. Kokeilualueen kunnallistaloudessa on jo peruskunnissa runsaat alijäämät ja käytännössä verotulot, joilla maakuntahallinnonkin menot katetaan, eivät ole kasvaneet kustannusten mukana.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on selkeyttää Kainuun maakuntavaalien vaalijärjestelmää niin, että äänestäjillä on mahdollisuus ymmärtää valtuutettujen valitseminen ja sen liittyminen annettuihin ääniin. Vaalijärjestelmän tavoitteena on, että valituiksi tulevat kustakin ryhmästä eniten ääniä saaneet ehdokkaat. Muutokset ehdotetaan toteutettaviksi niin, että riittävä yhteys kuntien ja maakuntahallinnon välillä säilyy, kun tarkastellaan valtuutettujen määrän, vaalijärjestelmän ja maakuntahallinnon rahoituksen perusteiden muodostamaa kokonaisuutta.

Samalla tavoitteena on saattaa ajanmukaisiksi Vaalan kunnan osallistumista koskevat ja Kainuun kehittämisrahaa koskevat säännökset.

Kainuun maakunnan luonne uudenaikaisena julkisen hallinnon toimijana saattaa ongelmia

en kasautuessa vaikeuttaa alueen julkisen talouden hallintaa ja siksi tavoitteena on myös varmistaa, ettei maakuntaan synny kuntien lisäksi uutta alijäämäistä julkista taloutta.

Lakiesityksessä ehdotetaan Kainuun maakuntavaltuutettujen määrän nostamista nykyisestä kolmestakymmenestäyhdeksästä viiteenkymmeneenyhdeksään. Säättämistapaa ehdotetaan muutettavaksi niin, että valtuutettujen lukumäärää ei suoraan säädettäisi hallintokokeilulaissa, vaan valtuutettujen lukumäärään sovellettaisiin kuntalain kunnanvaltuutettujen lukumäärää koskevaa säännöstä.

Maakuntavaaleja koskevat säännökset ehdotetaan uudistettavaksi kokonaan. Maakuntavaaleissa luovuttaisiin kuntakohtaisesta valtuustopaikkojen täyttämisestä ja ehdokaiden asettamisesta. Maakuntavaalit käytäisiin koko kokeilualueella yhtenä vaalipiirinä. Maakuntavaltuutettujen määrän nostaminen pienentää merkittävästi riskiä, että jokin kokeilualueen kunnista jäisi kokonaan ilman edustusta maakuntavaltuustoon. Maakuntavaaleihin ehdotetaan sovellettavaksi kunnallisvaaleja koskevia säännöksiä.

Ennakkoonäänestysoikeutta laajennettaisiin maakuntavaaleissa niin, että äänestää voisi ennakkoon kotimaassa olevilla ennakkoonäänestyspaikoilla. Ennakkoon äänestäminen olisi edelleen rajoitetumpaa kuin muissa vaaleissa, koska ulkomailla olevissa ennakkoonäänestyspaikoissa ei maakuntavaaleissa voisi äänestää.

Lakiehdotuksen mukaan maakuntavaalien keskusvaalilautakunnan tehtävät annettaisiin Kajaanin keskusvaalilautakunnalle.

Kokeilualueen kuntien ja maakuntahallinnon välisen rahoituksen perusteista ehdotetaan säädettäväksi, että rahoitus tulisi perussopimuksessa määritellä kaikille kunnille samansuuruisena osuutena kunnan perussopimuksessa määritellyistä tuloista tai summana asukasta kohden. Rahoitus on perussopimuksessa määritelty osuutena kunkin kunnan tuloista, joten säännös ei asiallisesti muuttaisi nykytilaa. Säännös olisi kuitenkin merkittävä arvioitaessa peruskuntien ja maakuntahallinnon suhdetta itsehallinnon kannalta. Rahoitusperusta, joka antaa kunnille mahdollisuudet asettaa selkeät rajat maakuntahallinnon taloudelle, turvaa kuntien aseman ja itsehallinnon, kun vaalijärjestelmään sisältyy mahdollisuus, että jokin kunta jää ilman

edustusta maakuntavaltuustoon.

Kuntalain soveltamista koskevaa hallintokokeilulain pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että alijäämän kattamista koskevat säännökset koskisivat myös maakuntahallintoa.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Maakuntavaltuutettujen lukumäärän lisääminen aiheuttaa Kainuun maakuntahallinnolle lisäkustannuksia maakuntavaltuuston kokouksien järjestämisestä. Lisäkustannuksia syntyy kokouspalkkioista, matkakustannuksista ja asiakirjojen laajemmasta jakelusta. Kustannukset eivät ole merkittäviä maakuntahallinnon talouden kannalta.

Maakuntavaalien vaalijärjestelmän muuttamisella ei sinänsä ole taloudellisia vaikutuksia. Ennakoäänestyksen laajentaminen kaikkiin Suomen alueella oleviin ennakoäänestyspaikkoihin aiheuttaa kuitenkin jonkin verran lisäkustannuksia. Äänestyslippuja joudutaan painattamaan suurempi määrä ja niiden kuljettamisesta aiheutuu lisäkustannuksia. Toiseksi ennakoäänestyspaikkojen henkilöstön kouluttaminen myös Kainuun maakuntavaaleihin aiheuttaa lisäkustannuksia.

Maakuntahallinnon ja peruskuntien välisen rahoitusperusteen kirjaamisella lakiin ei ole suoranaisia taloudellisia vaikutuksia, koska toiminnassa oleva järjestelmä ei muuttuisi. Alijäämän kattamisen suunnittelun lakisäänteisyydellä ei olisi suoraa vaikutusta maakuntahallintoon, koska sillä ei ole alijäämiä. Maakuntahallinnon taloussuunnittelu perustuu tällä hetkellä tasapainoiseen talousarvioihin, mutta yllättävä kehitys tuloissa voi aiheuttaa alijäämää. Sellaisissa olosuhteissa alijäämän kattamisen pakollisuudella on merkitystä maakuntahallinnon taloutta koskevan päätöksenteon kannalta.

Esitys voidaan toteuttaa päätettyjen valtiotalouden kehysten puitteissa.

4.2. Yhteiskunnalliset vaikutukset

Ehdotetut muutokset maakuntavaalien järjestämiseen, maakuntahallinnon rahoituksen perusteista säättämiseen ja maakuntavaltuu-

tettujen määrään vaikuttavat keskeisimmin kansalaisten osallistumiseen maakuntahallintoon ja sen kansanvaltaisuuteen. Ehdotetuilla muutoksilla Kainuun maakuntavaalit muuttuvat nykyistä helpommin ymmärrettäviksi sekä äänestäjien että päätöksentekijöiden kannalta.

Maakuntavaltuutettujen määrän lisääminen pienentää merkittävästi todennäköisyyttä, että jostain kokeilualueen kunnasta ei tulisi lainkaan valtuutettua maakuntavaltuustoon. Valtuutettujen lukumäärän lisääminen parantaa myös pienryhmien mahdollisuuksia saada edustajiaan maakuntavaltuustoon maakuntavaaleissa. Muutoksen jälkeen Kainuun maakuntahallinnossa olisi sama määrä valtuutettuja kuin vastaavan kokoisessa kunnassa, eikä asukkaiden osallisuus maakuntahallintoon olisi näiltä osin rajatumpaa kuin kunnissa.

Luopuminen kuntakohtaisista kiintiöistä maakuntavaltuuston paikkojen täyttämiseksi yksinkertaistaisi merkittävästi vaalijärjestelmää. Se myös takaisi, että vaaleissa kustakin ryhmästä maakuntavaltuutetuiksi valituksi tulevat eniten ääniä saaneet ehdokkaat. Tämä muutos helpottaisi vaalijärjestelmän ymmärtämistä ja osaltaan parantaisi asukkaiden osallistumismahdollisuuksia. Maakuntavaalien ehdokasasettelukin yksinkertaistuisi siirryttäessä aidosti yhden vaalipiirin järjestelmään.

Ennakoäänestysmahdollisuuden laajentaminen kokeilualueen ennakoäänestyspaikoista koko maan alueelle lisäisi asukkaiden mahdollisuuksia osallistua vaaleihin, mihin heillä on perustuslain 14 §:n takaama oikeus. Ennakoäänestysmahdollisuuden rajaaminen kokeilualueelle on vaikeuttanut äänestämistä niille, jotka oleskelevat opiskelun tai työn takia kokeilualueen ulkopuolella. Maakuntavaalien äänestyslippujen jakelu Kainuun ulkopuolella oleviin kuntiin saattaa aiheuttaa riskin, että niitä käytetään vahingossa muiden kuntien kunnallisvaaleissa. Riskiä pyritään ennaltaehkäisemään ohjeistuksella ja koulutuksella.

Maakuntahallinnon rahoitusjärjestelmän perusteista säättäminen laissa ei välittömästi muuttaisi nykytilannetta, mutta se vaikuttaa vaalijärjestelmän arviointiin kunnallisen itsehallinnon kannalta. Vailla välittömiä vaikutuksia olisi myös alijäämän kattamisveloitteen ulottaminen koskemaan Kainuun maa-

kuntahallintoa. Mahdollisessa alijäämätilanteessa säännös vaikuttaisi maakuntahallinnon taloudelliseen päätöksentekoon.

5. Asian valmistelu

5.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Vuoden 2004 Kainuun maakuntavaaleista tekivät arvioinnin sekä oikeusministeriö ylimpänä vaaliviranomaisena että sisäasiainministeriön yhteydessä toimiva Kainuun hallintokokeilun seurantaryhmä. Kummassakin arvioinnissa ehdotettiin vaalijärjestelmän muuttamista niin, että kuntakohtaisista kiinteistä luovuttaisiin.

Kainuun hallintokokeilun seurantaryhmä on seurannut tarkoin maakuntahallinnon valmistelua ja ensimmäisiä kokemuksia. Pääasialliset ehdotukset ovat tulleet esiin tämän seurannan yhteydessä. Itse lakiehdotus on valmisteltu sisäasiainministeriössä ja valmistelun yhteydessä on kuultu oikeusministeriötä sekä Kainuun maakuntahallinnon edustajia jo ennen varsinaista lausuntokierrosta. Myös hallintokokeilun seurantaryhmän sihteeristö on osallistunut vaihtelevasti ehdotuksen valmisteluun.

5.2. Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Ehdotuksesta on saatu lausunnot kokeilualueen kunnilta, Vaalan kunnalta, Kainuun

maakuntahallinnolta, oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, opetusministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöltä, työministeriöltä, ympäristöministeriöltä ja Suomen Kuntaliitolta. Lisäksi lausuntopyyntö ja esitysluonnos ovat olleet sisäasiainministeriön internetsivulla nähtävinä ja niistä on voinut sähköpostitse antaa palautetta valmistelijalle. Kansallisen Kokoomuksen, Suomen Sosialidemokraattisen puolueen ja Vasemmistoliiton Kainuun piirijärjestöt ovat antaneet lausuntonsa.

Lausunnoissa pääosin hyväksytään esitetyt muutokset. Ministeriöt ovat tehneet teknisiä luonteisia ja esityksen perusteluja koskevia huomioita. Liikenne- ja viestintäministeriö on lisäksi ehdottanut, että Kainuun kehittämisrahasta irrotettaisiin perustienpidon määrärahat. Tätä ehdotusta ei ole toteutettu esityksessä.

Vaalijärjestelmän muuttaminen saa kainuulaisten toimijoiden hyväksynnän. Maakuntavaltuutettujen määrän lisäämiseen suhtautuvat kriittisesti Kajaanin kaupunki, Ristijärven ja Suomussalmen kunnat sekä maakuntahallinto. Lausunnon antaneista puolueiden piirijärjestöistä Kainuun Kokoomus suhtautuu maakuntavaltuutettujen määrän lisäämiseen kielteisesti.

Lausuntojen perusteella muutettiin lakiehdotusta rahoituksen perustan ja alijäämän kattamisen osalta. Myös perusteluihin tehtiin lausuntokierroksen perusteella muutoksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

8 §. Maakuntavaltuusto. Pykälän 2 ja 3 momentit ehdotetaan muutettaviksi. Ehdotetulla 2 momentin muutoksella muutettaisiin maakuntavaltuutettujen lukumäärää. Voimassa olevassa laissa säädetään maakuntavaltuustossa olevan 39 jäsentä. Ehdotetun säännöksen mukaan maakuntavaltuutettujen lukumäärä määräytyisi kuntalain 10 §:n mukaisesti. Laskennan pohjana olisi kokeilualueen kuntien yhteenlaskettu asukasluku. Säännöksen mukaan 60 001 - 120 000 asukkaan kunnassa valtuutettuja on 59. Kokeilualueella on tällä hetkellä asukkaita noin 84 000.

Pykälän 3 momentin muutos koskisi Vaalan kunnan edustajien oikeutta osallistua maakuntavaltuuston toimintaan. Vaala ei enää ole jäsen Kainuun erityishuoltopiirissä ja näin ollen sen edustajien ei tule voida osallistua erityishuoltoa koskevien asioiden käsittelyyn Kainuun maakuntavaltuustossa. Kainuun liiton jäsenyyteen perustuvien tehtävien käsittelyyn Vaalan edustajat edelleen osallistuisivat. Tällaisia tehtäviä ovat maakunta-kaava-asiat, rakennerahastoasiat ja maakunnan liiton aluekehitystehtävät.

10 §. Maakuntavaltuuston tehtävät kansallisen kehittämisrahoituksen hallinnoinnissa. Ehdotuksen mukaan pykälän 1 momentin 1 kohdan viittaus ehdotetaan muutettavaksi nykyisen alueiden kehittämislain (602/2002) mukaiseksi. Asiallisesti maakuntavaltuuston toimivalta Kainuun kehittämisrahaa koskevassa päätöksenteossa ei muuttuisi.

Momentin 9 ja 10 kohdat ehdotetaan korjattavaksi voimassa olevan lainsäädännön mukaisiksi. Vesihuollon tukemisesta annettu laki (686/2004) on korvannut aiemman lain ja valtioneuvoston päätöksen.

16 §. Maakuntahallituksen eri kokoonpanot. Pykälän 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi Vaalan kunnan edustajan osallistumisoikeuden osalta. Koska Vaala ei enää kuulu Kainuun erityishuoltopiiriin, ei sen edustaja maakuntahallituksessa voisi osallistua erityishuoltoa koskevien tehtävien käsittelyyn.

23 §. Peruspalveluiden rahoitus. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että siihen otettaisiin säännös, jonka mukaan kunnilta maakuntahallinnolle tuleva rahoitus tulisi perussopimuksessa määritellä kaikille kunnille samansuuruisena osuutena kunnan perussopimuksessa määritellyistä tuloista tai summana asukasta kohden. Tällä hetkellä perussopimuksessa rahoitus on määritelty tiettyksi osuudeksi kunnan erikseen mainituista tuloista. Käytännössä uusi säännös ei aiheuttaisi muutosta nykytilaan.

Säännöksen on tarkoitus koskea kaikkea kunnista maakunnalle tulevaa rahoitusta ja se nostaisi rahoitusjärjestelmää koskevan sääntelyn lain tasolle. Tällä on suuri merkitys kuntien itsehallinnon turvaamiselle hallintokokeilun oloissa. Säännös takaa, ettei maakuntahallinto pysty suoraan omilla päätöksillään lisäämään jäsenkuntien menoja. Kuntien menotason muutokset edellyttäisivät perussopimuksen muuttamista. Perussopimuksessa voitaisiin sopia siirtymäajoista muutosten yhteydessä.

Säännös koskisi perussopimuksessa olevaa määrittelyä, eikä sillä olisi vaikutusta nykyisessä perussopimuksessa olevaan siirtymäkauteen maksujen yhtenäistämisessä.

24 §. Maakuntavaalit. Pykälän 1 momentti säilyisi muuttumattomana, mutta muilta osin luovuttaisiin pykälässä olleista säännöksistä valtuutettujen paikkojen jakamisesta kunnittain sekä varavaltuutettuja ja ehdokaslistoja koskevasta sääntelystä. Pykälän otsikkoa ehdotetaan muutettavaksi.

Pykälän uudessa 2 momentissa säädettäisiin kokeilualueen olevan yksi vaalipiiri maakuntavaaleissa. Muutos sisältää koko vaalijärjestelmän muuttamisen ydinosan.

Pykälän uudessa 3 momentissa säädettäisiin kuntalain, vaalilain (714/1998) ja ehdokkaan vaalirahoituksen ilmoittamisesta annetun lain (414/2000) kunnallisvaaleja koskevien säännösten soveltamisesta maakuntavaaleihin. Tarkoituksena on, että maakuntavaaleissa noudatetaan kunnallisvaaleja koskevia säännöksiä mahdollisimman laajasti. Poikkeuksista säädettäisiin hallintokokeiluun.

25 §. Äänioikeus ja äänioikeusrekisteri.

Äänioikeus maakuntavaaleissa pysyisi ennallaan, mutta sitä koskeva säännös ehdotetaan muotoiltavaksi uudelleen. Viittaus äänioikeuteen kunnallisvaaleissa parantaa pykälän ymmärrettävyyttä nykyiseen verrattuna.

Toisessa momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että kunnallisvaaleissa ja maakuntavaaleissa käytetään yhteistä äänioikeusrekisteriä. Yhteinen äänioikeusrekisteri pienentää virhemahdollisuuksia ja kustannuksia.

26 §. Yleinen vaalikelpoisuus. Yleistä vaalikelpoisuutta koskeva pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska yleinen vaalikelpoisuus määräytyisi vaalilainsäädännön perusteella samalla tavalla kuin kunnallisvaaleissa.

Vaalikelpoisuuden rajoituksia maakuntavaaleissa koskeva hallintokokeilulain 27 § jäisi voimaan muuttamattomana.

28 §. Vaalien toimittaminen. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska vaalilain soveltamisesta säädettäisiin jo uudessa 24 §:ssä.

29 §. Ennakoäänestysoikeus. Ennakoäänestysoikeudesta ehdotetaan säädettäväksi, että maakuntavaaleissa voisi äänestää ennakkoon kaikissa Suomen alueella olevissa ennakoäänestyspaikoissa. Säännös merkitsisi laajennusta nykyiseen maakuntavaalien ennakoäänestykseen, jossa se on sallittu vain kokeilualueen ennakoäänestyspaikoissa.

Säännös merkitsisi edelleen rajoitusta vaalilainsäädännön ennakoäänestysoikeuteen. Ennakoäänestyksen järjestäminen myös ulkomailla olevissa äänestyspaikoissa lisäisi ennakoäänestyksen kustannuksia merkittävästi, eikä se kuitenkaan vastaavasti lisäisi äänestysmahdollisuuksia Kainuun maakuntavaaleissa. Lain voimassaoloaikana järjestetään yhdet maakuntavaalit. Jos järjestelmä tulee pysyväksi, järjestettäneen ennakoäänestys myös maakuntavaaleissa vaalilainsäädännön mukaisesti.

30 §. Ehdokasasettelu. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi kokonaan. Viittaus vaalilakiin käy tarpeettomaksi, kun sen soveltamisesta säädettäisiin 24 §:ssä. Kuntakohtaisesta ehdokasasettelusta johtuvat vaaliliitto- ja yhteislistasäännökset käyvät tarpeettomiksi, kun kuntakohtaisesta ehdokasasettelusta ja valtuutettujen valinnasta luovutaan. Kunnallisvaaleja koskevien säännösten soveltaminen tekee tarpeettomaksi erillisen ehdokkaiden määrää koskevan säännöksen, mikä merkitsee, että kullekin listalle voitaisiin asettaa

ehdokkaita puolitoistakertainen määrä maakuntavaltuutettujen määrään nähden.

Ehdotetun 1 momentin mukaan maakuntavaalien ehdokashakemukset olisi tehtävä Kajaanin keskusvaalilautakunnalle, joka käsittelee hakemukset ja laatii maakuntavaalien ehdokaslistojen yhdistelmän. Kahdenkertainen työ ehdokasasettelussa käy tarpeettomaksi, kun ehdokkaita ei aseteta kunnittain.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin puolueiden ehdokasasettelusta maakuntavaaleissa. Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin, että valitsijayhdistyksen perustamiseen tarvittaisiin vähintään 100 kokeilualueella äänioikeutettua henkilöä. Valitsijayhdistyksen perustamiseen vaadittava henkilömäärä olisi kymmenkertainen kunnallisvaaleihin verrattuna. Ero on perusteltu, koska kokeilualueen väestömäärä on varsin suuri keskimääräiseen kuntaan nähden.

Ehdotetun 4 momentin mukaan puolueen ja valitsijayhdistyksen vaaliasiamiehet kunnallisvaaleissa voisivat edelleen toimia vaaliasiamiehinä myös maakuntavaaleissa. Sama säännös sisältyy voimassaolevaan hallintokokeilulain 30 §:ään.

31 §. Vaaliviranomaiset. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana, koska Kajaanin keskusvaalilautakunnan tehtävät maakuntavaaleissa tulevat säädetyksi muissa pykälissä.

32 §. Maakuntavaltuuston paikkojen jakointien kesken. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska se käy tarpeettomaksi luovuttaessa kuntakohtaisesta valtuutettujen valinnasta maakuntavaaleissa.

33 §. Vaalin tuloksen laskenta kunnassa. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska se käy tarpeettomaksi luovuttaessa kuntakohtaisesta valtuutettujen valinnasta maakuntavaaleissa.

34 §. Vaalien tuloksen määrääminen. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska se käy tarpeettomaksi luovuttaessa valtuutettujen valinnasta maakuntavaaleissa.

35 §. Valtuutettujen paikkojen täyttäminen kunnittain. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska se käy tarpeettomaksi luovuttaessa kuntakohtaisesta valtuutettujen valinnasta maakuntavaaleissa.

36 §. Valtuutetun paikan siirtyminen puolueen tai yhteislistan sisällä kunnasta toiseen. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska se käy tarpeettomaksi luovuttaessa kuntakoh-

taisesta valtuutettujen valinnasta maakuntavaaleissa.

37 §. Varavaltuutetut. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska varavaltuutettuja koskeva erillinen säännös käy tarpeettomaksi luovuttaessa kuntakohtaisesta valtuutettujen valinnasta maakuntavaaleissa. Varavaltuutettuihin sovellettaisiin maakuntavaaleissa kunnallisvaalien varavaltuutettujen valintaa koskevia säännöksiä.

38 §. Vaalien tuloksen laskenta ja vahvistaminen sekä tuloksesta tiedottaminen. Pykälän otsikko ja sisältö ehdotetaan muutettavaksi. Kajaanin keskusvaalilautakunnan tehtäväksi säädettäisiin edelleen maakuntavaalien tuloksen julkaiseminen ja tiedottaminen.

Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännökset kunnan keskusvaalilautakunnan tehtävästä vahvistaa maakuntavaaleissa kunnassa annetut äänneet ja toimittaa ne Kajaanin keskusvaalilautakunnalle ja sen tehtävästä vahvistaa vaalien tulos. Säännös vastaisi europarlamenttivaaleissa ja presidentinvaalissa käytettäviä menettelyjä.

39 §. Muutoksenhaku vaaleihin. Pykälän 1 momentti säilyisi nykyisellään ja sen mukaan muutosta päätökseen, jolla maakuntavaalien tulos on vahvistettu, voisi hakea muutosta samalla tavalla kuin kunnallisvaaleissa.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan selkeyden vuoksi otettavaksi säännös maakuntavaalien määräämisestä uusittavaksi. Ehdotettu säännös on samansisältöinen kuin vaalilain vastaava säännös. Pykälän 3 momentissa ehdotetaan, että vaaleja uusittaessa niiden vaalipäivä olisi Kajaanin keskusvaalilautakunnan määräämänä sunnuntaina. Menettely vastaisi kunnallisvaaleissa vastaavassa tilanteessa noudatettavaa menettelyä.

40 §. Muiden säännösten soveltaminen vaaleissa. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska muiden säännösten soveltamisesta säädettäisiin ehdotetussa 24 §:ssä.

41 §. Kuntalain soveltaminen. Kuntalain soveltamista maakuntahallintoon koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi niin, että alijäämän kattamisen suunnitteluvollisuutta koskeva kuntalain säännös koskisi Kainuun maakuntahallintoa. Maakuntahallinnon talousarvio ja –suunnitelma tulisi laatia niin, että niihin sisällytetään toimenpiteet, joilla kertynyt tai talousarviovuonna kertyvä alijäämä katetaan suunnittelukaudella. Säännös

ei vapauta kokeilualan kuntia maakunnan toimintojen kuntalain 83 §:n mukaisesta rahoitusvastuusta.

Tavanomaisesta kuntayhtymästä poiketen Kainuun maakuntahallintoon voi kertyä merkittäviäkin alijäämiä, koska toiminta on taloudellisesti erittäin laajaa ja rahoitusjärjestelmä asettaa rajat maakunnan kunnista saamaan rahoitukseen. Rahoitusmekanismi myös pienentää maakuntahallinnon tuloja kuntien verotulojen laskiessa.

48 § Kuntayhtymien perustaminen. Pykälän 5 momentti ehdotetaan kumottavaksi, koska Vaalan kunta ei enää ole jäsenenä Kainuun erityishuoltopiirissä.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

3. Suhde perustuslakiin ja säättämisyjärjestys

Alkuperäisessä hallituksen esityksessä laiksi Kainuun hallintokokeilusta (HE 198/2002 vp) todettiin perusteluissa Kainuun maakuntahallinnon olevan perustuslain 121 §:n mukaista itsehallintoa kuntaa suuremmalla alueella. Perusteluissa todettiin myös, että maakuntahallinnon vaikutus kunnalliseen itsehallintoon syntyy pitkälti talouden kautta. Maakuntahallinnon tehtävien rahoituksesta suurin osa tulee kuntien kautta ja tämän vuoksi on tarpeen tarkastella asukkaiden osallistumisjärjestelmän lisäksi myös kuntien osallistumista maakuntahallinnon järjestämiseen.

Kainuun hallintokokeilulaki ei tällä hetkellä sisällä säännöksiä kuntien ja maakuntahallinnon taloudellisista suhteista, eikä alkupeleistä hallituksen esitystä käsiteltäessä ollut tiedossa, miten kunnilta maakunnalle tuleva rahoitus järjestetään perussopimuksessa.

Perustuslakivaliokunta totesi esityksestä antamassaan lausunnossa (PeVL 65/2002 vp) muun muassa, että kunnalliseen itsehallintoon sisältyvän kansanvaltaisuusperiaatteen kannalta on tärkeää, että Kainuun maakunnan päätösvaltaa käyttää maakunnan asukkaiden välittömällä vaaleilla valitsema toimielin. Maakunnan hallintojärjestelmän kansanvaltaisuus lieventää tehtävien siirrosta johtuvaa

kuntien asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien kaventumista kokeilualueen kunnissa. Kunnallista itsehallintoa korvaa maakunnalle siirtyvien tehtävien osalta maakunnallinen itsehallinto, joka tosin on kunnan asukkaan näkökulmasta jonkin verran etäisempi. Arvioon vaikutti myös, että kyseessä on kokeilu.

Kainuun maakuntahallinnon ja kunnallisen itsehallinnon perustuslaillisen suhteen kannalta on keskeistä, että molemmat perustuvat asukkaiden itsehallintoon ja kuntien osallistuminen maakuntahallintoon on edellistä vähämerkityksisempi seikka.

Säätämisyjärjestykseen liittyvistä seikoista ehdotus muuttaisi maakuntavaltuuston valintatapaa ja loisi rahoitusjärjestelmän perusteita koskevat säännökset lakiin.

Kainuun maakunnan perussopimuksessa on kunnilta tulevasta rahoituksesta sovittu niin, että kuntien maksusuudet maakuntahallinnolle määritellään prosenttiosuutena kuntiin kertyvästä laskennallisesta verorahoituksesta. Maakuntavaltuuston palvelujen järjestämistä koskevat päätökset eivät siis voi suoraan aiheuttaa kunnille menoja. Maakuntavaltuusto joutuu pikemminkin sopeuttamaan palvelut ennakoitavaan rahoitukseen.

Käytännössä Kainuun maakuntahallinnossa on syntynyt tilanne, jossa kuntien osallistuminen maakuntavaltuuston päätöksentekoon ei ole niin tärkeää kuin lakia alun perin säädettyäessä ennakoitiin.

Maakuntavaltuutettujen määrän kasvattaminen pienentää huomattavasti todennäköisyyttä, että jostain kunnasta ei tulisi yhtään maakuntavaltuutettua valituksi. Kun ehdo-

tuksessa nykyisen rahoitusjärjestelmän perusta vahvistetaan laissa, on kuntien taloudellinen suhde maakuntahallintoon itsehallinnon kannalta turvallinen myös ehdotetussa vaalijärjestelmässä.

Maakuntavaltuuston vaalien nykyinen monimutkainen vaalijärjestelmä heikentää kokeilualueen asukkaiden itsehallintoa, koska suuri osa kuntien tehtävistä hoidetaan maakuntahallinnossa, jossa valtuuston valintatapa ei ole kansanvallan kannalta tyydyttävä. Tässä tilanteessa ehdotettu vaalijärjestelmän muutos vahvistaa asukkaiden itsehallintoa, vaikka se voi joissain olosuhteissa heikentää kuntien osallistumista maakuntahallintoon. Tätä ongelmaa pienentää ehdotettu taloudellisen suhteen perustan sääntely.

Rahoitusjärjestelmän perusteista säätäminen kaventaa hieman kokeilualueen kuntien vapautta sopia yhteistoiminnasta. Rajoituksen tarkoituksena on kuitenkin suojata kuntien taloudellista itsehallintoa maakuntahallinnon yksipuolisesti päättämältä kuntien menojen lisäyksestä. Ehdotettu sääntely ei myöskään poistaisi kuntien vapautta sopia rahoituksesta kokonaan, eikä se määrittelisi rahoituksen tasoa.

Edellä olevan perusteella katsotaan, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Koska lakiehdotus liittyy perustuslakiin, pidetään suotavana, että esityksestä hankittaisiin perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Kainuun hallintokokeilusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Kainuun hallintokokeilusta 9 päivänä toukokuuta 2003 annetun lain (343/2003) 26, 28, 31 - 37, 40 § ja 48 §:n 5 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 28, 33 – 35 §, 36 § osaksi ja 40 § laissa 219/2004, sekä *muutetaan* 8 §:n 2 ja 3 momentti, 10 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentti, 23 §:n 1 momentti, 24, 25, 29, 30, 38, 39 ja 41 §, sellaisina kuin niistä ovat 24 § osaksi, 25 §, 29 § osaksi, 38 § ja 39 § osaksi mainitussa laissa 219/2004, seuraavasti:

8 §

Maakuntavaltuusto

Maakuntavaltuustoon valittavien valtuutettujen lukumäärä määräytyy kuntalain (365/1995) 10 §:n mukaisesti kokeilualan yhteenlasketun asukasluvun mukaan. Valtuusto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja tarpeellisen määrän varapuheenjohtajia toimikaudekseen, jollei valtuusto ole päättänyt lyhyemmästä toimikaudesta. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat valitaan samassa vaalitoimituksessa.

Lisäksi Vaalan kunta nimeää maakuntavaltuustoon kaksi edustajaa, jotka ovat valtuuston jäseninä sen käsitellessä Kainuun liiton toimialaan kuuluvia asioita sekä rakennerahastovaroja ja niiden vastinrahoitusta koskevia asioita.

10 §

Maakuntavaltuuston tehtävät kansallisen kehittämisrahoituksen hallinnoinnissa

Maakuntavaltuusto päättää Kainuun kehittämisrahan jakamisesta eri viranomaisille seuraaviin käyttötarkoituksiin:

- 1) alueiden kehittämislain (602/2002) 4 luvun 23 §:n mukaiseen tukeen;
- 2) kestävä metsätalouden rahoituksesta

annetun lain (1094/1996) 19 §:n mukaiseen valtioneuvoston tukeen;

3) luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä annetun lain (343/1991) 23 §:n 1 kohdan mukaisiin liikenteen ostoihin;

4) kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain (954/1981) mukaiseen kuljetustukeen;

5) yritystoiminnan tukemisesta annetun lain (1068/2000) 2, 3 ja 4 lukujen mukaisiin yritystukiin;

6) julkisista työvoimapalveluista annetun lain (1295/2002) 6 luvun 1 §:n mukaisiin koulutushankintoihin sekä 7 luvun mukaiseen työllistämistukeen ja lisätukeen;

7) eräiden työllisyysmäärärahojen käytöstä annetun valtioneuvoston asetuksen (1345/2002) mukaisiin avustuksiin, tukiin ja valtion investointeihin;

8) ympäristönsuojelun edistämiseen myönnettävien avustusten yleisistä ehdoista annetun valtioneuvoston päätöksen (894/1996) mukaisiin avustuksiin;

9) vesihuollon tukemisesta annetun lain (686/2004) mukaisiin avustuksiin ja valtion töihin;

10) ympäristötöiden suunnittelusta ja rakentamisesta, peruskorjauksista ja rakentamisvelvoitteista aiheutuvien menojen maksamiseen; sekä

11) perustienpitoon ja tieverkon kehittämiseen.

16 §

Maakuntahallituksen eri kokoonpano

Maakuntahallituksen peruskokoonpanossa on vähintään kahdeksan jäsentä ja sen puheenjohtajana toimii maakuntajohtaja. Johtosäännössä voidaan määrätä, että maakuntahallituksen peruskokoonpanon jäsenen on oltava maakuntavaltuuston jäsen. Maakuntahallituksen käsitellessä Kainuun liiton toimialaan kuuluvaa asiaa sen toimintaan osallistuu Vaalan kunnan nimeämä edustaja.

23 §

Peruspalveluiden rahoitus

Kainuun kunnat rahoittavat Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän järjestämiä 21 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjä palveluita siten kuin kunnat siitä kuntayhtymän perussopimuksessa sopivat. Perussopimuksen mukainen rahoitus palveluihin maksetaan maakunnalle. Perussopimuksessa rahoitus on määriteltävä kaikille kunnille samansuuruisena osuutena kunnan perussopimuksessa määritellyistä tuloista tai summana asukasta kohden. Perussopimuksessa voi olla siirtymäaika muutosten tasaamiseksi.

24 §

Maakuntavaalit

Kainuun maakuntavaalit toimitetaan välittöminä, salaisina ja suhteellisina kunnallisvaalien yhteydessä. Kaikilla äänioikeutetuilla on yhtäläinen äänioikeus.

Kokeilualue on vaaleissa yhtenä vaalipiirinä.

Jollei tässä laissa muuta säädetä, sovelletaan maakuntavaaleissa soveltuvien osin kuntalain ja vaalilain (714/1998) sekä ehdokkaan vaalirahoituksen ilmoittamisesta annetun lain (414/2000) kunnallisvaaleja koskevia säännöksiä.

25 §

Äänioikeus ja äänioikeusrekisteri

Kokeilualueen kunnassa kunnallisvaaleissa äänioikeutettu henkilö on äänioikeutettu myös maakuntavaaleissa.

Maakuntavaaleissa käytetään samaa äänioikeusrekisteriä kuin kunnallisvaaleissa.

29 §

Ennakkoäänestysoikeus

Jokainen äänioikeutettu saa äänestää ennakolta maakuntavaaleissa kotimaassa olevassa ennakkoäänestyspaikassa.

30 §

Ehdokasasettelu

Maakuntavaalien ehdokashakemukset on tehtävä Kajaanin keskusvaalilautakunnalle, joka käsittelee hakemukset ja laatii maakuntavaalien ehdokaslistojen yhdistelmän.

Puolueen ehdokkaat asettaa puolueen Kajaanin keskusvaalilautakunnalle ilmoittama puolueen henkilöjäseniä kokeilualueen kunnissa edustava yhdistys.

Vaalilain 150 §:ssä tarkoitetun valitsijayhdistyksen perustamiseksi tarvitaan vähintään 100 kokeilualueella äänioikeutettua henkilöä.

Puolueen ja valitsijayhdistyksen vaaliasiamies kunnallisvaaleissa voi toimia vaaliasiamiehenä myös maakuntavaaleissa.

38 §

Vaalien tuloksen laskenta ja vahvistaminen sekä tuloksesta tiedottaminen

Kunnan keskusvaalilautakunta vahvistaa kolmantena päivänä vaalipäivän jälkeen kello 18.00 aloitettavassa kokouksessaan äänimäärät, jotka kukin ehdokas, puolue, vaaliliitto ja yhteislista yhteensä ovat kunnassa saaneet, sekä ilmoittaa viipymättä näin vahvistetut äänimäärät ja kunnassa annettujen äänten kokonaismäärän Kajaanin keskusvaalilautakunnalle sen määräämällä tavalla.

Saatuaan 1 momentissa tarkoitetut ilmoitukset kaikilta keskusvaalilautakunnilta Ka-

jaanin keskusvaalilautakunta vahvistaa viipymättä maakuntavaalien tuloksen.

Kajaanin keskusvaalilautakunta julkaisee maakuntavaalien tuloksen ja tiedottaa tuloksesta vaalilain 95 §:n mukaisesti.

39 §

Muutoksenhaku vaaleihin

Päätökseen, jolla maakuntavaalien tulos on vahvistettu, saa hakea muutosta siten kuin vaalilain 8 luvussa muutoksenhausta kunnallisvaaleissa säädetään.

Jos vaaliviranomaisen päätös tai toimenpide on ollut lainvastainen ja lainvastaisuus on ilmeisesti saattanut vaikuttaa vaalien tuloksiin, vaalit on määrättävä uusittaviksi kokeilulalueella, jollei vaalien tulos ole oikaistavissa.

Jos vaalit valituksen johdosta määrätään uusittaviksi, on uusittavien vaalien vaalipäivä Kajaanin keskusvaalilautakunnan määräämä sunnuntai.

41 §

Kuntalain soveltaminen

Maakunnan hallinnosta, maakunnan asukkaiden osallistumisoikeudesta, luottamushenkilöistä, henkilöstöstä, hallintomenetelystä, taloudesta, hallinnon ja talouden tarkastuksesta sekä kuntien yhteistoiminnasta on, sen lisäksi mitä tässä laissa säädetään, soveltuvin osin voimassa, mitä kuntalaissa säädetään kuntayhtymästä. Maakuntavaltuustoon sovelletaan tällöin kuntalain säännöksiä valtuustosta ja maakuntahallitukseen kuntalain säännöksiä kunnanhallituksesta. Maakuntaan sovelletaan kuntalain 65 §:ssä säädettyä velvoitetta päättää toimenpiteistä, joilla taseen osoittama ja talousarvion laatimivuonna kertyväksi arvioitu alijäämä katetaan. Maakuntavaltuustoon ei kuitenkaan sovelleta kuntalain 81, 82 ja 86 a §:ää.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuu-
ta 20 .

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 2005

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Alue- ja kuntaministeri *Hannes Manninen*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

Laki

Kainuun hallintokokeilusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Kainuun hallintokokeilusta 9 päivänä toukokuuta 2003 annetun lain (343/2003) 26, 28, 31 - 37, 40 § ja 48 §:n 5 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 28, 33 – 35 §, 36 § osaksi ja 40 § laissa 219/2004, sekä
muutetaan 8 §:n 2 ja 3 momentti, 10 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentti, 23 §:n 1 momentti, 24, 25, 29, 30, 38, 39 ja 41 §,
 sellaisina kuin niistä ovat 24 § osaksi, 25 §, 29 § osaksi, 38 § ja 39 § osaksi mainitussa laissa 219/2004, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Maakuntavaltuusto

Maakuntavaltuusto

Valtuustossa on 39 jäsentä. Valtuusto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja tarpeellisen määrän varapuheenjohtajia toimikaudekseen, jollei valtuusto ole päättänyt lyhyemmästä toimikaudesta. Puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat valitaan samassa vaalitoimituksessa.

Lisäksi Vaalan kunta nimeää maakuntavaltuustoon kaksi edustajaa, jotka ovat valtuuston jäseninä sen käsitellessä Kainuun liiton toimialaan kuuluvia asioita, rakennerahastovaroja ja niiden vastinrahoitusta koskevia asioita *sekä kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa (519/1977) säädettyjä asioita.*

10 §

Maakuntavaltuuston tehtävät kansallisen kehittämisrahoituksen hallinnoinnissa

Maakuntavaltuusto päättää Kainuun kehittämISRahan jakamisesta eri viranomaisille seuraaviin käyttötarkoituksiin:

Maakuntavaltuustoon valittavien valtuuttujen lukumäärä määräytyy kuntalain (365/1995) 10 §:n mukaisesti kokeilualan yhteenlasketun asukasluvun mukaan. Valtuusto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja tarpeellisen määrän varapuheenjohtajia toimikaudekseen, jollei valtuusto ole päättänyt lyhyemmästä toimikaudesta. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat valitaan samassa vaalitoimituksessa.

Lisäksi Vaalan kunta nimeää maakuntavaltuustoon kaksi edustajaa, jotka ovat valtuuston jäseninä sen käsitellessä Kainuun liiton toimialaan kuuluvia asioita sekä rakennerahastovaroja ja niiden vastinrahoitusta koskevia asioita.

10 §

Maakuntavaltuuston tehtävät kansallisen kehittämisrahoituksen hallinnoinnissa

Maakuntavaltuusto päättää Kainuun kehittämISRahan jakamisesta eri viranomaisille seuraaviin käyttötarkoituksiin:

1) alueiden kehittämislain (602/2002) 6 §:n 2 momentin mukaiseen alueen elinkeinotoiminnan omatoimiseen tukemiseen;

2) kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) 19 §:n mukaiseen valtiontukeen;

3) luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä annetun lain (343/1991) 23 §:n 1 kohdan mukaisiin liikenteen ostoihin;

4) kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain (954/1981) mukaiseen kuljettustukeen;

5) yritystoiminnan tukemisesta annetun lain (1068/2000) 2, 3 ja 4 lukujen mukaisiin yritystukiin;

6) julkisista työvoimapalveluista annetun lain (1295/2002) 6 luvun 1 §:n mukaisiin koulutushankintoihin sekä 7 luvun mukaiseen työllistämistukeen ja lisätukeen;

7) eräiden työllisyysmäärärahojen käytöstä annetun valtioneuvoston asetuksen (1345/2002) mukaisiin avustuksiin, tukiin ja valtion investointeihin;

8) valtioneuvoston päätöksen ympäristönsuojelun edistämiseen myönnettävien avustusten yleisistä ehdoista (894/1996) mukaisiin avustuksiin;

9) yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta annetun lain (56/1980) 2 §:n mukaisiin avustuksiin;

10) ympäristötöiden suunnittelusta ja rakentamisesta, peruskorjauksista ja rakentamisvelvoitteista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä valtion vesihuoltotöistä annetun valtioneuvoston päätöksen (976/1985) mukaisten töiden toteuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen; sekä

11) perustienpitoon ja tieverkon kehittämiseen.

1) alueiden kehittämislain (602/2002) 4 luvun 23 §:n mukaiseen tukeen;

2) kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) 19 §:n mukaiseen valtiontukeen;

3) luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä annetun lain (343/1991) 23 §:n 1 kohdan mukaisiin liikenteen ostoihin;

4) kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain (954/1981) mukaiseen kuljettustukeen;

5) yritystoiminnan tukemisesta annetun lain (1068/2000) 2, 3 ja 4 lukujen mukaisiin yritystukiin;

6) julkisista työvoimapalveluista annetun lain (1295/2002) 6 luvun 1 §:n mukaisiin koulutushankintoihin sekä 7 luvun mukaiseen työllistämistukeen ja lisätukeen;

7) eräiden työllisyysmäärärahojen käytöstä annetun valtioneuvoston asetuksen (1345/2002) mukaisiin avustuksiin, tukiin ja valtion investointeihin;

8) ympäristönsuojelun edistämiseen myönnettävien avustusten yleisistä ehdoista annetun valtioneuvoston päätöksen (894/1996) mukaisiin avustuksiin;

9) vesihuollon tukemisesta annetun lain (686/2004) mukaisiin avustuksiin ja valtion töihin;

10) ympäristötöiden suunnittelusta ja rakentamisesta, peruskorjauksista ja rakentamisvelvoitteista aiheutuvien menojen maksamiseen; sekä

11) perustienpitoon ja tieverkon kehittämiseen.

16 §

Maakuntahallituksen eri kokoonpanot

Maakuntahallituksen peruskokoonpanossa on vähintään kahdeksan jäsentä ja sen puheenjohtajana toimii maakuntajohtaja. Johtosäännössä voidaan määrätä, että maakuntahallituksen peruskokoonpanon jäsen on oltava maakuntavaltuuston jäsen. Maa-

16 §

Maakuntahallituksen eri kokoonpanot

Maakuntahallituksen peruskokoonpanossa on vähintään kahdeksan jäsentä ja sen puheenjohtajana toimii maakuntajohtaja. Johtosäännössä voidaan määrätä, että maakuntahallituksen peruskokoonpanon jäsen on oltava maakuntavaltuuston jäsen. Maa-

kuntahallituksen käsitellessä Kainuun liiton toimialaan kuuluvaa asiaa *ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa säädettyjä asioita*, sen toimintaan osallistuu Vaalan kunnan nimeämä edustaja.

kuntahallituksen käsitellessä Kainuun liiton toimialaan kuuluvaa asiaa sen toimintaan osallistuu Vaalan kunnan nimeämä edustaja.

23 §

Peruspalveluiden rahoitus

Kainuun kunnat rahoittavat Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän järjestämiä 21 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjä palveluita siten kuin kunnat siitä kuntayhtymän perussopimuksessa sopivat. Perussopimuksen mukainen rahoitus palveluihin maksetaan maakunnalle.

23 §

Peruspalveluiden rahoitus

Kainuun kunnat rahoittavat Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän järjestämiä 21 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjä palveluita siten kuin kunnat siitä kuntayhtymän perussopimuksessa sopivat. Perussopimuksen mukainen rahoitus palveluihin maksetaan maakunnalle. *Perussopimuksessa rahoitus on määriteltävä kaikille kunnille samansuuruisena osuutena kunnan perussopimuksessa määritellyistä tuloista tai summana asukasta kohden. Perussopimuksessa voi olla siirtymäaika muutosten taamiseksi.*

24 §

Maakuntavaalit, valtuutetut ja varavaltuutetut

Kainuun maakuntavaalit toimitetaan välittöminä, salaisina ja suhteellisina kunnallisvaalien yhteydessä. Kaikilla äänioikeutetuilla on yhtäläinen äänioikeus.

Vaalipiirinä on kokeilualue. Kustakin kokeilualueen kunnasta valitaan 32 §:ssä tarkoitetun laskutoimituksen osoittama määrä valtuutettuja. Kussakin kunnassa asetetaan omat ehdokkaat. Jokaiselle maakuntavaltuuston jäsenelle valitaan varavaltuutettuja jokaisen maakuntavaaleissa esiintyneen vaaliliiton, puolueen ja yhteislistan valitsematta jääneistä ehdokkaista sama määrä kuin valtuutettuja, kuitenkin vähintään kaksi. Yhteislistaan kuulumattoman valitsijajhdistyksen ehdokkaana valitulla valtuutetulla ei ole varavaltuutettua.

Jos valtuutetun on todettu menettäneen vaalikelpoisuutensa, hänet on vapautettu toimestaan tai hän on kuollut, valtuuston

24 §

Maakuntavaalit

Kainuun maakuntavaalit toimitetaan välittöminä, salaisina ja suhteellisina kunnallisvaalien yhteydessä. Kaikilla äänioikeutetuilla on yhtäläinen äänioikeus.

Kokeilualue on vaaleissa yhtenä vaalipiirinä.

Jollei tässä laissa muuta säädetä, sovelletaan maakuntavaaleissa soveltuvin osin kuntalain ja vaalilain (714/1998) sekä ehdokkaan vaalirahoituksen ilmoittamisesta annetun lain (414/2000) kunnallisvaaleja koskevia säännöksiä.

puheenjohtaja kutsuu hänen sijaansa jäljellä olevaksi toimikaudeksi asianomaisen vaali-liiton, puolueen tai yhteislistan varavaltuutetun.

Maakuntavaaleissa kaikissa kunnissa asetetut ehdokkaat ovat yhdellä ehdokaslistojen yhdistelmällä.

25 §

Äänioikeus

Äänioikeus Kainuun maakuntavaaleissa on Suomen sekä muun Euroopan unionin jäsen-valtion, Islannin ja Norjan kansalaisella, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta ja jonka kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta on joku kokeilualan kunnista väestötietojärjestelmässä olevien tietojen mukaan 51. päivänä ennen vaalipäivää. Äänioikeus Kainuun maakuntavaaleissa on myös muulla edellä säädetyt edellytykset täyttävällä ulkomaalaisella, jos hänellä tuolloin on ollut kotikunta Suomessa vähintään kahden vuoden ajan.

26 §

Yleinen vaalikelpoisuus

Vaalikelpoinen Kainuun maakuntavaltuustoon on henkilö:

- 1) jonka kotikunta on joku kokeilualan kunnista;
- 2) jolla on jossakin kokeilualan kunnassa äänioikeus kunnallisvaaleissa sinä vuonna, jona valtuutetut valitaan; ja
- 3) joka ei ole vajaavaltainen.

Ehdokkaaksi Kainuun maakuntavaltuustoon valitsemista varten voidaan asettaa vain henkilö, joka on antanut kirjallisen suostumuksensa valtuutetun toimen vastaanottamiseen.

28 §

Vaalin toimittaminen

Maakuntavaalit toimitetaan noudattaen soveltuvin osin vaalilain (714/1998) 5 ja 6 luvun säännöksiä. Ennakkoäänestys-oikeudesta maakuntavaaleissa on kuitenkin voi-

25 §

Äänioikeus ja äänioikeusrekisteri

Kokeilualan kunnassa kunnallisvaaleissa äänioikeutettu henkilö on äänioikeutettu myös maakuntavaaleissa.

Maakuntavaaleissa käytetään samaa äänioikeusrekisteriä kuin kunnallisvaaleissa.

26 §

Yleinen vaalikelpoisuus

(kumotaan)

28 §

Vaalin toimittaminen

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

massa, mitä jäljempänä 29 §:ssä säädetään.

29 §

Ennakkoäänestys-oikeus

Jokainen äänioikeutettu saa äänestää ennakolta maakuntavaaleissa *kokeilualueella* kunnassa olevassa ennakkoäänestyspaikassa.

Äänioikeutettu, joka on hoidettavana sairaalassa, ympärivuorokautista hoitoa antavassa tai muussa kunnan keskusvaalilautakunnan ennakkoäänestyspaikaksi määräämässä sosiaalihuollon toimintayksikössä taikka joka on otettu rangaistuslaitokseen, saa äänestää ennakolta kyseisessä laitoksessa.

Äänioikeutettu, jonka kyky liikkua tai toimia on siinä määrin rajoittunut, ettei hän pääse äänestys- eikä ennakkoäänestyspaikkaan ilman kohtuuttomia vaikeuksia, saa, sen mukaisesti kuin vaalilain 55 §:ssä säädetään, äänestää ennakolta kotonaan kokeilualueen siinä kunnassa, joka on merkitty äänioikeusrekisteriin hänen kotikunnakseen.

30 §

Ehdokasasettelu

Ehdokasasettelussa ja ehdokashakemuksessa noudatetaan soveltuvin osin vaalilain 146–156 §:ää ottaen huomioon, mitä jäljempänä 2–5 momentissa säädetään.

Jos puolueet yhtyvät vaaliliitoksi yhdessä kunnassa, on sama vaaliliitto solmittava kaikissa kokeilualueen kunnissa.

Jos vähintään kaksi ehdokkaita asettavaa yhteislistaa on keskenään sopinut muodostavansa maakuntayhteislistan, kunkin tällaisen yhteislistan vaaliasiamiehen on annettava tätä koskeva ilmoitus kunnan keskusvaalilautakunnalle samanaikaisesti vaalilain 156 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen kanssa. Kullakin maakuntayhteislistan muodostavalla yhteislistalla tulee olla sama nimitys.

Puolueella, vaaliliitolla tai yhteislistalla on oikeus asettaa kussakin kunnassa enintään kunnasta valittavien maakuntavaltuutettujen kaksinkertainen määrä ehdokkaita.

29 §

Ennakkoäänestys-oikeus

Jokainen äänioikeutettu saa äänestää ennakolta maakuntavaaleissa *kotimaassa* olevassa ennakkoäänestyspaikassa.

30 §

Ehdokasasettelu

Maakuntavaalien ehdokashakemukset on tehtävä Kajaanin keskusvaalilautakunnalle, joka käsittelee hakemukset ja laatii maakuntavaalien ehdokaslistojen yhdistelmän.

Puolueen ehdokkaat asettaa puolueen Kajaanin keskusvaalilautakunnalle ilmoittama puolueen henkilöjäseniä kokeilualueen kunnissa edustava yhdistys.

Vaalilain 150 §:ssä tarkoitetun valitsijayhdistyksen perustamiseksi tarvitaan vähintään 100 kokeilualueella äänioikeutettua henkilöä.

Puolueen ja valitsijayhdistyksen vaaliasiamies kunnallisvaaleissa voi toimia vaaliasiamiehenä myös maakuntavaaleissa.

Jos kunnasta valitaan kuitenkin vähemmän kuin viisi maakuntavaltuutettua, ehdokkaiden enimmäismäärä on 10.

Puolueen ja valitsijayhdistyksen vaaliasiamiehet kunnallisvaaleissa voivat toimia vaaliasiamiehinä myös maakuntavaltuuston vaaleissa.

31 §

Vaaliviranomaiset

Vaalipiirilautakuntana toimii Kajaanin kaupungin keskusvaalilautakunta.

32 §

Maakuntavaltuuston paikkojen jako kuntien kesken

Maakuntavaltuutettujen paikat jaetaan kokeilualueen kesken väestötietojärjestelmässä vaalivuoden toukokuun 31 päivän päätyessä olevien tietojen mukaan. Kunkin kunnan asukasluku jaetaan kokeilualueen asukasluvulla ja kerrotaan saatu luku luvulla 39. Kuhunkin kuntaan tulee laskutoimituksen osoittama kokonaisluku vastaava määrä maakuntavaltuutettuja. Jos kaikki paikat eivät näin tule jaetuksi, loput paikat jaetaan kuntien kesken laskutoimituksen osoittamien lukujen desimaaliosien suuruuden osoittamassa järjestyksessä.

Jokaiseen kuntaan tulee kuitenkin vähintään yksi maakuntavaltuustopaikka.

Jaon maakuntavaltuustopaikkojen kesken toimittaa oikeusministeriö hyvissä ajoin ennen vaaleja antamallaan päätöksellä, joka julkaistaan Suomen säädöskokoelmassa.

33 §

Vaalien tuloksen laskenta kunnassa

Kunnan keskusvaalilautakunta vahvistaa 3. päivänä vaalipäivän jälkeen kello 12.00 aloitettavassa kokouksessaan ne äänimäärät, jotka kukin ehdokas, puolue, vaaliliitto tai yhteislista ovat yhteensä saaneet kunnassa, ja ilmoittaa viipymättä näin vahvistetut äänimäärät ja kunnassa annettujen äänien kokonaismäärän Kajaanin keskusvaalilautakunnalle.

31 §

Vaaliviranomaiset

(kumotaan)

32 §

Maakuntavaltuuston paikkojen jako kuntien kesken

(kumotaan)

33 §

Vaalien tuloksen laskenta kunnassa

(kumotaan)

34 §

Vaalien tuloksen määrittäminen

Saatuaan kuntien keskusvaalilautakunnilta 33 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen Kajaa-
nin keskusvaalilautakunta laskee yhteen
kunkin puolueen, vaaliliiton, maakuntayh-
teislistan ja maakuntayhteislistaan kuulu-
mattoman yhteislistan kokeilualueella saa-
mat äänimäärät. Tämän jälkeen kullekin
puolueelle, vaaliliitolle, maakuntayhteisli-
stalle ja maakuntayhteislistaan kuulumatto-
malle yhteislistalle annetaan maakuntaver-
tausluvut siten, että kukin puolue, vaaliliitto
ja yhteislista saa ensimmäiseksi vertauslu-
vukseen kokeilualueella saamansa ääni-
määrän, toiseksi vertausluvukseen puolet
siitä, kolmanneksi vertausluvukseen kol-
manneksen, neljänneksi vertausluvukseen
neljänneksen ja niin edelleen. Yhteislistaan
kuulumattoman valitsijayhdistyksen ehdok-
kaan maakuntavertauslukuna on hänen
saamansa äänimäärä. Seuraavaksi kaikki
maakuntavertausluvut asetetaan niiden
suuruuden mukaiseen järjestykseen ja niistä
valitaan sarjan alusta kolmekymmentäyh-
deksän. Näin saadut maakuntavertausluvut
osoittavat, kuinka monta valtuutetun paik-
kaa kukin puolue, vaaliliitto, maakuntayh-
teislista, maakuntayhteislistaan kuulumaton
yhteislista tai yhteislistaan kuulumaton va-
litsijayhdistys saa maakuntavaltuustossa.

35 §

*Valtuutettujen paikkojen täyttäminen kun-
nittain*

Jos puolue, vaaliliitto, maakuntayhteisli-
sta tai maakuntayhteislistaan kuulumaton
yhteislista on saanut maakuntavaltuustoon
vain yhden valtuutetun, täytetään se siinä
kunnassa, jossa puolueen, vaaliliiton, maa-
kuntayhteislistan tai maakuntayhteislistaan
kuulumattoman yhteislistan asettamat eh-
dokkaat ovat saaneet eniten ääniä. Jos puo-
lue, vaaliliitto, maakuntayhteislista tai
maakuntayhteislistaan kuulumaton yhteis-
lista on saanut vähintään kaksi valtuutetun
paikkaa, ne jaetaan kuntien kesken samassa
suhteessa kuin puolueen, vaaliliiton, maa-

34 §

Vaalien tuloksen määrittäminen

(kumotaan)

35 §

*Valtuutettujen paikkojen täyttäminen kun-
nittain*

(kumotaan)

kuntayhteislistan tai maakuntayhteislistaan kuulumattoman yhteislistan saamat äänet jakautuvat kuntien kesken. Tätä varten puolueen, vaaliliiton, maakuntayhteislistan tai maakuntayhteislistaan kuulumattoman yhteislistan kunnassa saama äänimäärä jaetaan sen kokeilualueella saamalla äänimäärällä ja tämä luku kerrotaan puolueen, vaaliliiton, maakuntayhteislistan tai maakuntayhteislistaan kuulumattoman yhteislistan kokeiluseudulla saamien valtuutettujen paikkojen lukumäärällä. Kustakin kunnasta tulee valituksi näin saadun luvun osoittama kokonaislukua vastaava määrä puolueen, vaaliliiton tai yhteislistan ehdokkaita. Jos puolueen, vaaliliiton tai yhteislistan kaikki paikat eivät tule näin täytetyiksi, loput paikat jaetaan kuntien kesken luvun osoittamien desimaaliosien suuruuden mukaisessa järjestyksessä.

Kussakin kunnassa 1 momentissa säädettyin tavoin määräytyneet valtuustopaikat jaetaan puolueiden, vaaliliittojen ja yhteislistojen sisällä ehdokkaiden saamien henkilökohtaisten äänimäärien suuruuden mukaisessa järjestyksessä.

36 §

Valtuutetun paikan siirtyminen puolueen, vaaliliiton tai yhteislistan sisällä kunnasta toiseen

Jos sen jälkeen, kun valtuustopaikat on täytetty 35 §:n mukaisesti kunnittain, josta-kin kunnasta tulisi valittavaksi valtuutettuja enemmän kuin 32 §:n 3 momentissa tarkoitettussa oikeusministeriön päätöksessä on määrätty, kunnasta siirtyy eroa vastaava määrä valtuustopaikkoja sellaiseen kuntaan, jonka valtuustopaikkojen lukumäärä olisi vastaavasti jäänyt vajaaksi. Puolueen, vaaliliiton, yhteislistan tai yhteislistan ulkopuolisen valitsijayhdistyksen ainoaa valtuustopaikkaa ei voida siirtää toiseen kuntaan.

Kajaanin keskusvaalilautakunta siirtää kunnasta, josta 1 momentin mukaisesti on ylimääräisiä paikkoja, tarvittaessa arvalla määrättyyn kuntaan paikan, johon oikeuttava henkilökohtainen äänimäärä on pienin.

36 §

Valtuutetun paikan siirtyminen puolueen, vaaliliiton tai yhteislistan sisällä kunnasta toiseen

(kumotaan)

37 §

Varavaltuutetut

Maakuntavaltuutetulle määrätään varavaltuutettu siten, että varavaltuutetuksi tulee samasta kunnasta ensimmäinen valitsematta jäänyt ehdokas siitä puolueesta, vaaliliitosta tai yhteislistasta, johon valittu kuului.

Jollei maakuntavaltuutetulle muuten saada varavaltuutettua, varavaltuutetuksi määrätään se kunnasta valitsematta jäänyt ehdokas, joka tulisi 35 §:n mukaan seuraavana valituksi.

Jos varavaltuutettu tulee valtuutetuksi tai muuten poistuu, Kajaanin keskusvaalilautakunnan tulee määrätä maakuntavaltuutetulle uusi varavaltuutettu noudattaen, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään.

38 §

Vaalien tuloksen vahvistaminen ja tiedottaminen

Kajaanin keskusvaalilautakunta vahvistaa, julkaisee ja tiedottaa Kainuun maakuntavaalien tuloksen vaalilain 94 §:n mukaisesti.

39 §

Muutoksenhaku vaaleihin

Päätökseen, jolla maakuntavaalien tulos on vahvistettu, saa hakea muutosta siten kuin vaalilain 8 luvussa muutoksenhausta kunnallisvaaleista säädetään.

37 §

Varavaltuutetut

(kumotaan)

38 §

Vaalien tuloksen laskenta ja vahvistaminen sekä tuloksesta tiedottaminen

Kunnan keskusvaalilautakunta vahvistaa kolmantena päivänä vaalipäivän jälkeen kello 18.00 aloitettavassa kokouksessaan äänimäärät, jotka kukin ehdokas, puolue, vaaliliitto ja yhteislista yhteensä ovat kunnassa saaneet, sekä ilmoittaa viipymättä näin vahvistetut äänimäärät ja kunnassa annettujen äänten kokonaismäärän Kajaanin keskusvaalilautakunnalle sen määrämällä tavalla.

Saatuaan 1 momentissa tarkoitetut ilmoitukset kaikilta keskusvaalilautakunnilta Kajaanin keskusvaalilautakunta vahvistaa viipymättä maakuntavaalien tuloksen.

Kajaanin keskusvaalilautakunta julkaisee maakuntavaalien tuloksen ja tiedottaa tuloksesta vaalilain 95 §:n mukaisesti.

39 §

Muutoksenhaku vaaleihin

Päätökseen, jolla maakuntavaalien tulos on vahvistettu, saa hakea muutosta siten kuin vaalilain 8 luvussa muutoksenhausta kunnallisvaaleissa säädetään.

Vaalien määräämisessä uusittavaksi ja vaalien tuloksen oikaisemisessa sovelletaan, mitä vaalilain 103 §:ssä säädetään.

Jos vaaliviranomaisen päätös tai toimenpide on ollut lainvastainen ja lainvastaisuus on ilmeisesti saattanut vaikuttaa vaalien tuloksiin, vaalit on määrättävä uusittaviksi kokeilualueella, jollei vaalien tulos ole oikaistavissa.

Jos vaalit valituksen johdosta määrätään uusittaviksi, on uusittavien vaalien vaalipäivä Kajaanin keskusvaalilautakunnan määräämä sunnuntai.

40 §

Muiden säännösten soveltaminen vaaleissa

Maakuntavaaleissa noudatetaan muilta osin vaalilain I osan yhteisiä ja III osan erinäisiä säännöksiä. Maakuntavaaleissa noudatetaan lisäksi kunnallisvaaleja koskevia säännöksiä, jollei tässä laissa toisin säädetä, sekä kunta-lain 37 ja 38 §:n säännöksiä.

Maakuntavaaleihin sovelletaan ehdokkaan vaalirahoituksen ilmoittamisesta annettua lakia (414/2000).

41 §

Kuntalain soveltaminen

Maakunnan hallinnosta, maakunnan asukkaiden osallistumisoikeudesta, luottamushenkilöistä, henkilöstöstä, hallintomenettelystä, taloudesta, hallinnon ja talouden tarkastuksesta sekä kuntien yhteistoiminnasta on, sen lisäksi mitä tässä laissa säädetään, soveltuvin osin voimassa, mitä kuntalaissa säädetään kuntayhtymästä. Maakuntavaltuustoon sovelletaan tällöin kuntalain säännöksiä valtuustosta ja maakuntahallitukseen kuntalain säännöksiä kunnanhallituksesta. Maakuntavaltuustoon ei kuitenkaan sovelleta kuntalain 81, 82 ja 86 a §:ää.

48 §

Kuntayhtymien perustaminen

40 §

Muiden säännösten soveltaminen vaaleissa

(kumotaan)

41 §

Kuntalain soveltaminen

Maakunnan hallinnosta, maakunnan asukkaiden osallistumisoikeudesta, luottamushenkilöistä, henkilöstöstä, hallintomenettelystä, taloudesta, hallinnon ja talouden tarkastuksesta sekä kuntien yhteistoiminnasta on, sen lisäksi mitä tässä laissa säädetään, soveltuvin osin voimassa, mitä kuntalaissa säädetään kuntayhtymästä. Maakuntavaltuustoon sovelletaan tällöin kuntalain säännöksiä valtuustosta ja maakuntahallitukseen kuntalain säännöksiä kunnanhallituksesta. *Maakuntaan sovelletaan kuntalain 65 §:ssä säädettyä veloitetta päättää toimenpiteistä, joilla taseen osoittama ja talousarvion laatimisvuonna kertyväksi arvioitu alijäämä katetaan.* Maakuntavaltuustoon ei kuitenkaan sovelleta kuntalain 81, 82 ja 86 a §:ää.

48 §

Kuntayhtymien perustaminen

Voimassa oleva laki

*Vaalan kunta osallistuu päätöksentekoon
sovittaessa kehitysvammaisten erityishuol-
lostaan annetun lain mukaisten tehtävien jär-
jestämisestä.*

(5 mom. kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 . _____